

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 .
Pe 1 lună . 2 .

Nrul de Duminecă
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se ina-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Presă.

În adunarea generală a despărțământului Tășnad al Asociațiunii, un domn, Al. Aciu, a făcut propunerea ca să se facă pașii necesari de-a sprijini presa română cu orice ocaziune, »jurnalistică bună fiind cea mai puternică armă culturală în zilele de azi«. Propunerea, ne spune raportul despre adunare, a stârnit o vie discuție și s'a luat asupra ei hotărârea de a se transpune comitetului, pentru a o studia.

Nu știm ce anume discuție s'a încins și și mai puțin ne putem da seama de hotărârea ce va lua comitetul asupra ei, după ce o va studia.

Știm însă un lucru, din cele de pân'aci, și anume: că propunătorul, dl Al. Aciu, a săvârșit un lucru foarte înțelept și cuminte, atrăgând în chipul acesta luarea noastră aminte a tuturor asupra unei chestiuni, la care atât de puțin ne gândim, ori nu ne gândim mai de loc, măcar că ar merita într'adevăr toată sollicitudinea și interesarea noastră.

Dl Aciu n'a spus un adevăr nou, dar în orice caz unul incontestabil, că jurnalistică este »cea mai puternică armă culturală« — și, mai putem adăoga, și — *politică*. Dacă acum aceasta nu este o simplă frază, pre cum nu este, să vedem care este armamentul nostru, are fiecare ostaș arma aceasta în mână și se știe folosi, știe trage cu ea.

Să ne întrebăm cum a fost în trecut și să cercetăm cum este azi presa noastră, zic unii, și ne vom convinge de progresele mari

ce le-am făcut. Mângâierea aceasta este însă după părerea noastră slabă și tot progresul acesta nu schimbă adevărul că întregul nostru armament național este foarte slab, insuficient, chiar pentru apărare, necum pentru vre-un război de cucerire. Bine ne vom judeca numai așa dacă ne vom compara cu alții și îndeosebi cu aceia cu cari stăm alături și în concurență de luptă.

Ei bine, cu unghurii — cu toate că comparația s'ar impune — să nu ne asemănăm, pentru că este la mijloc ceva nefiresc. Ei susțin și îngrășă din banii tuturor popoarelor țării presa lor, mult prea mare pentru un popor mic ca dânsii, totuși potrivită pentru scopurile grandomane ce urmăresc. Cu paușale însă, s'ar putea susține una și mai mare.

Să ne asemănăm însă cu celelalte popoare și anume, fie cu sașii, un pumn de oameni, fie cu sârbii mult mai puțini și ei ca noi, fie cu slovaci, egali cu noi și în condițiile de sărăcie și oropsire, și vom putea constata că în mod atât absolut cât și relativ presa noastră este cea mai slabă.

Tradiționala indolență a publicului nostru față de presă a mai slăbit în vremea din urmă, nu însă în măsură de a-i putea da un avânt prin care să se scurteze distanța mării noastre înapoi. Chiar și progresul relativ este a se mulțumi poporului, care în vremea din urmă îndrăgește tot mai mult cetitul și se mărește într'una numărul acestora, cărora nu li-se mai pare prea mare sacrificiul de a ține un jurnal pentru lumina lor proprie.

Este însă deadreptul dezgustător să știi încă tot așa de colosal numărul acelor »intelenți« în casa cărora nu găsești foaie românească, ori dacă găsești nu plătesc pentru ea și în chipul acesta mai mult slăbesc decât contribuie la întărirea presei. Câți preoți, câți învățători, ba chiar advocați cunoștem cari n'au o singură foaie românească în casa lor. Chiar mai deunăzi am surprins pe un învățător dintr'o comună frunțasă din podgoria Aradului, cetind »Ar. Közlöny« în casă, familiei sale.

Va să zică aceasta este arma cu care se înarmează dl învățător, pentru cercul său îngust de apărare. Se și vedea ce bine este înarmat, căci vorbind cu noi, abia era în stare să susție o simplă conversație în limba maicii sale, pe care o vorbește neasemănat mai prost decât poporul, al cărui sfetnic ar trebui să fie.

Mai este apoi un obicei rău la noi care trebuie combătut și stârpit, anume *serviciile gratuite ce se cer ziarelor*. În presa străină, izvorul principal de venit, îl constituie anunțurile, inseratele. La noi acestea se pretind gratuit. Mulțumite publice, anunțuri de logodnă, anunțuri funebre, concurse, publicațiile instituțiilor, (între ele și ale Asociațiunii), a reuniunilor, societăților, toate acestea, cari ar trebui să constituie un venit însemnat și constant al ziarelor se pretind gratuit sub fel de fel de titluri de caritate, de interes public, uitându-se întotdeauna, că un interes superior, poate mai mare ca toate acestea este să avem o presă puternică, și capabilă de a-și împlini marea sa misiune

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Dela Roma la Neapol.

Anzio. — Imbarcaderul.

Note de Pompiliu Robescu.

În dimineața aceea mă trezii la 6 și 10. Ca ars am sărit din pat și în toată graba procedai la toaletă: vreme nu era de pierdut, trenul pleca la 6 și 40, la 6 și 30 aveam întâlnirea cu Tomaso, așa că în cele 20 minute ce le aveam înainte trebuia să mă îmbrac, să mă duc la gară și în plus să mai cumpăr în drum și pâne.

Din ajun ne făcusem toate planurile: vom lua primul tren care merge la Anzio, vom ajunge acolo cu vre-un stert de oră înainte de plecarea vaporului, vom scoate biletele dela Agenție și ne vom imbarca la 8 și jum. Cum însă nu șiam cât va dură traiecul pe mare și nici dacă organismele noastre nu vor fi prinse de răul de mare, ne hotărâserăm să cumpărăm câteva mezeluri și o bucată de brânză ca să avem oarecare provizie pe vapor, pentru orice eventualitate.

Nu-mi dau bine sama cum am putut face totul în cele 20 minute ce mă despărțeau de timpul hotărât întâlnirii, dar când am ajuns la gară erau 6 și 30 și aveam în mână pachetul înfășurat în hârtie galbenă, legat cu o sfoară albastră, în care o pânișoară rumenă și proaspătă mirosea plăcut.

Tomaso mă aștepta la intrare. Avea și el un pachet în mână, o hârtie albă care se pătase de grăsimea mezelurilor cumpărate în ajun, cutia cu acvarele și o carte, Cântul XII din Odissea lui Omer.

Repede luăm bilete, trecem pe peronul pornirilor și căutăm între cele 6 trenuri, ce așteptau gata de plecare, pe al nostru. Prin excepție am găsit un vagon curat și aproape gol. De regulă trenurile italienești sunt foarte murdare, pline de un miros greoi de tutun și de fum de cărbuni, cu podeala acoperită de un strat de noroi și presărată de capete de țigări, în această țară unde se fumează așa de mult, poate mai mult ca la turci.

Aerul dimineții era impesat de fumul sufocant ce ieșea abundent pe coșul mașinei, se răspândea în toată gara, sub marchiza acoperiții cu sticle afumate ce au luat o culoare mată-cenușie, întră în vagoane otrăvind atmosfera. Doi trei trăgători se învârteau pe peron negăsind nimic de transportat la pușinii voiajori ce erau în gară.

— Partenza! Partenza!

Un sunet de corn, o șuierătură lungă și stridentă și gara toată, cu ferestrele ei ocupate de ghișeuri, cu stâlpii lungi și cenușii cari suspoartă marchiza de sticlă afumată, cu funcționarii în picioare pe peron, se mișcă încet, trecând prin dreptul geamurilor vagonului nostru.

Apoi se face mai lumină: trenul a ieșit de sub marchiză. În dreptul ferestrelor, din ce în ce mai repede, defilează o mulțime de vagoane, mașina flueră prelung și aproape continuu luându-și sborul pînă la vagoanele în șir, cari umplu gara și în dreapta apar giganticele arcade ale celor două apeducturi, Aqua Marcia și Aqua Claudia, cari urmăresc linia fierată cu zidăria ciclopeană a arcurilor lor, negrite de trecerea atâtor secole. Ruina unui templu antic se zărește o clipă cu

coloanele sale dispuse în cerc, cari înconjurau statuia Zeiței Minerva, apoi arcadele cotesc la stânga și trenul trece găfâind pe sub ele, într'un sgomot asurzitor. Și pe când linia ferată urmează calea spre dreapta, ducându-se spre pustiul Campagnei Romane, cele două apeducte confundate într'o singură linie roșie-brună fug spre munți, purtându-și departe enormitatea zidurilor lor cărămizii arse de vremuri.

Lângă mine, Tomaso, se uită mereu la ceas preocupat de ideea că poate vom ajunge la Anzio după plecarea vaporului, și cu toate asigurările ce ni le dase doi funcționari ai gării Roma, că trenul va ajunge la timp și că vaporul așteaptă coincidența, în teama ce l stăpâneă de a nu face o cheltuială zadarnică, își consultă ceasornicul la fiecare cinci minute, și-mi puneă fel de fel de întrebări asupra aceluiaș subiect.

— Dacă vom ajunge prea târziu și nu avem vreme să luăm bilete, ce facem? ne urcăm pe vapor fără bilet? Dar nu vom plăti mai scump?

Prin ochelarii lui negri cu cari își acopere ochii imediat ce este puțin mai multă lumină, Tomaso mă privea îngrijorat, uitând de frumoasa perspectivă a voiajului, gândindu-se numai la cheltuială. Pictor, Tomaso ar fi un caracter blând o fire domoală, un tovarăș excelent, dacă — contrar firilor de artiști — n'ar fi stăpânit de-o teribilă avariție, care l face să uite de tot când este vorba de o monetă de 5 centesimi.

Campagna Romana se desfășoară la infinit, spre dreapta, în undulațiile ei verzi ca valuri împietrite; o mică parte din Roma se zărește printre ciprii ce taie aierul limpede cu sulurile lor de un verde negru: mormântul Ceciliei Metella se

protectoare a tuturor intereselor multiple. Unde să mai punem, că fiecare despărțământ, fiecare reuniune, societate, casină ce se înființează, își închipue a împlini o misiune culturală, abonând pentru număroșii săi membrii câte un număr din câte un ziar, iar membrii la rândul lor se simt absolvați a mai abona pentru casa lor, fiindcă au foaie la club, societate. Iată în realitate cât anachronism este în ceace numim noi cultură, pe care o facem în despărțăminte, reuniuni și alte asociații de ocazie.

Iată de ce credem că a făcut un lucru foarte cuminte dl Aciu, când a desemnat de o datorie a despărțămintelor »Asociațiunii« de a se îngriji la toate ocaziile de sprijinirea presei, a presei bune cum foarte corect, a accentuat. Se simte într'adevăr nevoie a întreprinde o adevărată acțiune socială pentru sprijinirea presei noastre, pentru întărirea și ridicarea ei.

În lupta noastră grea aceasta presă este nu numai cea mai puternică, ci poate unica armă.

Să punem deci arma aceasta, câte un ziar bun, în mâna fiecărui român, căci cu mâinile goale azi, ori cât de viteji și voinici, nu vom putea câștiga nici un războiu.

Ideia unei conferințe naționale ridicată de ziarul nostru a produs un viu răsunet în Arad și înafară de el.

Lumea o discută și o aprobă pretutindeni și scrisorile ce încep a ne sosi ne confirmă tot mai mult în credința că apelul nostru la o conferință națională a venit tocmai în clipa potrivită și a exprimat aceea ce era în sentimentele tuturor. Așteptăm încă glasul presei noastre spre a avea o iconă completă despre starea generală a spiritelor.

Vacanța dela Beiuș. Mandatul de deputat dela Beiuș este vacant. Guvernul a aruncat actualului deputat Bartha Ferencz un os de ros, numindu-l notar public în

Turóc-Sz.-Márton, și a scăpat în felul acesta pe românii aceluia cerc de un deputat care în realitate nu reprezintă acel cerc.

Românii din Beiuș au deci, cei dintâi, prilejul de a șterge rușinea dezastrelor dela alegerile generale trecute și de a alege cel dintâiu deputat român activist al Bihorului. Cucerirea cercului Beiuș deci nu este numai un interes național, dar și pentru ei chestie de onoare. Credem că toți fruntașii se vor pătrunde de acest lucru și vor începe de cu vreme campania electorală, organizând-o și făcând încordare a tuturor forțelor pentru a înmulți numărul atât de mic al deputaților noștri în cameră cu încă unul!

Iarăș compromisul economic. Materia compromisului se studiază cu multă stăruință și minuțiozitate în secțiunile respective ale ministrilor. Dacă o înțelegere nu s'ar putea stabili în privința asta, atunci la toamnă tratativele vor fi reluate.

Așa vestesc cele mai recente comunicate oficiale. Dar pare că era vorba că compromisul este ca și perfect!... Curat: uite popa nu e popa.

Un mandat cu scadență. Anul trecut deputat al cercului Békés-Csaba a fost ales Pető Sándor, cu condiție, zice-se ca după un an să renunțe de bună voie la bucuriile mandatului, pentru a-l cedă predecesorului său, Achim András, șeful socialiștilor agrari din acel cerc. Apropoiindu-se scadența, o deputațiune de alegători se va înfățișa la Pető pentru a-i aminti condiția aceasta.

Se poate însă ca Pető cu toată deputațiunea să nu-și mai aducă aminte deloc de făgăduială...

Bausnern pleacă. Fișpanul Făgărașului Guido V. Bausnern, despre care s'a vestit de atâtea ori, că și-a dat dimisia acuma însășișit se pare că va pleca definitiv. Ministrul internelor contele Andrassy i-a primit dimisia și desărcinarea lui nu va întârzia mult. Dar care oare dintre lei coaliției va apuca această ultimă bucată grasă de carne care a mai rămas neîmpărțită?

vede mic, colo departe, cu rotunda crenelată a turnului său; în stânga munții Albano cu castelele romane, își prelungesc poalele lor acoperite cu măslini cenușii și cu vițe verzi, până lângă linia ferată.

În vagon, în stânga noastră, o pereche tină stă față 'n față. El a scos un cot pe fereastră, și a proptit obrazul în palmă și adoarme legănându-se ritmic în mișcarea vagonului. Câte odată obrazul îi alunecă din palmă, capul îi cade brusc spre piept și atunci își ridică pleoapele, se uită o clipă, cu ochii împaienjeniți la tovarășa lui de vis-à-vis fără s'o vază, își așează pe dibuite obrazul iar în palmă, plecându-și peste lumina ochilor pleoapele îngreuiate. Ea ține în mână un indicator de drum de fier, în care se uită cu multă atenție; dar somnul tovarășului ei este comunicativ, și în curând și dânsa își lasă barba în piept, adormind. În mișcările vagonului și ale somnului ei, florile roșii ale pălăriei se pleacă mult înainte, balansându-se rar în fiecare mișcare a capului ce se lasă mai mult spre piept. Soarele intră viu pe fereastra lor, el este cu totul expus în razele blonde care-l cad drept în ceafă, ea are luminată numai o jumătate din față și dorm, dorm mereu, ridicându-și unul spre altul capetele în mișcări bruște de un comic delicios.

Trenul a părăsit pustia Campagne și aleargă printre vii, ocolește printre mici ondulații de teren, pufnește cu grabă printre măslinii cenușii, repede, repede alergând în fuga mare ca să nu ne facă să pierdem vaporul.

— Ecco il mare!

Colo, departe, o dungă cenușie-albastră. Tot vagonul s'a ridicat în picioare și privește; marea a dispărut după un deal, apare dincolo mai largă

și deodată, la o curbă, orizontul se deschide și ochiul se pierde pe întinderea enormă a unei suprafeți albastre.

O fluierătură ascuțită salută această apariție, ce dispare iar, ascunsă de pomi și case. O a doua fluierătură mai scurtă, și aproape brusc, strâns în cleștele puternice ale frânelor, trenul împietrește.

— Anzio!

Toți se îndreaptă spre ușile vagonului. Noi ne precipităm pe scări, ieșim din gară și stăm un moment uluiți în mica piață, neștiind încotro s'o luăm. De după un colț, apare un marinar, slab și înalt, c'un obraz uscat și ars de soare, purtând o pălărie mare de paie, o vestă albastră scurtă și pantaloni albi sumeși până la genunchi, lăsându-i goale picioarele vânjoase, desculțe.

— Imbarcaderul? Uite, la stânga, după casa acela; nu este departe.

— Grazie! și ne îndreptăm în grabă în direcția arătată.

Am traversat tot orașelul, care în dimineața aceea mi-s'a părut curat și draguț, cu casele albe și tihnite, cari surideau în soarele blând cu un suris de bunăvoință maternelă, și după ce dăm colțul suntem în port.

Marea verde, bate ușor în zidul cheului, legănând în cadență o mulțime de bărci mari de pescari, cari una lângă alta, legate de țârm cu funii groase, umplu aerul cu catargurile lor și cu infinitatea frângiilor ce se scoboară din catarguri în jos. Între ele apa este de un verde murdar, pe care plutesc bucăți de lemne, resturi de plante marine, hârtii și gunoaie, într'o mișcare continuă, venind încet spre cheu, retrăgându-se înapoi, pe când bărcile saltă ușoare pe mișcătoarele unde.

Tocmai de cealaltă parte este un vapor, sin-

Din Croația.

Boicotul împotriva mărfurilor ungurești.

»Pester Lloyd« publică o circulară a mai multor negustori croați (nu jidani, ceace-i supără pe perciunați) din Karlstadt. Ei apelează la toți negustorii croați ca să boicoteze toate mărfurile din Ungaria. Toți negustorii croați să-și comande mărfurile dela industriașii și fabricanții slavi, mai ales cehi, din Austria.

Ziarul perciunat declară în chip generos că nu vrea să apeleze la procuror (natural — fiindcă nu poate), dar roagă guvernul unguresc să intervieve cu măsuri energice împotriva acestui »abuz«.

În numărul său cel mai recent »P. L.« spune, că guvernul a și luat măsuri energice de represiune. El va retrage concesiunile și favorurile pe cari le-au multe firme croate.

Măsura aceasta ar fi foarte nedreaptă, căci statul nu poate răspunde cu măsuri oficiale împotriva unei acțiuni sociale.

Un asalt de petiții la M. Sa.

Ziarul »Hrvatska«, organul partidului dreptului constituțional croat publică un apel în loc de frunte. El cere tuturor consiliilor comunale să se facă întruniri publice pentru a se adresa M. Sale cu petiții în sensul ca M. Sa să nu sancționeze proiectul de lege despre pragmatica funcționarilor.

Apelul spune că Wekerle și Kossuth au închis porțile camerei croate pentruca deputații croați să nu poată protesta împotriva violării legilor fundamentale. Croații și sârbii trebuie să aducă regelui lor la cunoștință, că maghiarii au săvârșit un atentat la drepturile cele mai sfinte ale poporului, la o lege sancționată de M. Sa însuș. Deoarece el nu poate protesta pe cale regulată, trebuie să se convoace ședințe extraordinare de ale consiliilor comunale pentru a aduce aceste hotărâri. Deasemenea facem apel în acelaș sens la congregațiile comitatelor, la comunele bisericesti și la toate corporațiile publice.

gurul, care fumegă pe coșu-i galben o dără subțire. Ne îndreptăm spre el, și după ce am luat biletele dela Agenție, trecem pe o punte îngustă care leagă cheul de pupa vasului.

— Însfârșit, am ajuns la timp!

O scară îngustă mărginită de o rampă de alamă galbenă ce strălucește în soare conduce pe coverță care sub panza ce o acoperă apare într'o lumină săracăcioasă, cu băncile ei de jur împrejur de lemn învechit nevopsit, de pe cari ploile și umezeala mării a șters de mult lustrul. În aer un miros ciudat și forte, o odoare sărată: înlături apa verde ce se mișcă ușor lovind pereții vasului, colo bărcile negre de pescari peste cari se văd casele cu două și trei etaje ale orașului, scăldate în razele soarelui... Suntem aproape de plecare, mașina vibrează sub podeala de scânduri a vaporului, căpitanul de pe puntea de comandă se uită la doi hamali ce urcă ultimul cufăr, timonierul cu mâna pe roata cârmei așteaptă un semn al căpitanului... În suflet îmi pătrunde o teamă vagă: dacă voiu căpăta răul de mare, acea teribilă boală care-ți sguđuie tot organismul transformând un voiaj de plăcere într'o tortură neînchipuită? Și apoi marea, toată această enormitate de apă ce se întinde colo departe peste care o să alunecăm incurând, suprafața aceasta așa de înșelătoare și așa de frumoasă ce surpriză ne pregătește?

Și atunci îmi vine în gând o strofă din Eminescu:

Dintre sute de catarge
Care lasă malurile
Câte oare le vor sparge
Vânturile, valurile?

Roma, Iulie 1907.

Mântuirea noastră este munca.

Afară cu limba aziată de pe teritoriul Croației!

Campania împotriva lui Supilo.

Guvernul unguresc văzând furtuna stărnită împotriva-i de el însuși în Croația caută să stingherească și să zădărnicească lupta croaților cu cele mai mârșave apucături. Acum el a pornit împotriva lui Supilo, șeful moral al coaliției serbo-croate, o campanie pentru a-l compromite și pentru a-l izola de poporul croat care-l urmează ca pe conducătorul său.

Supilo a declarat zilele acestea guvernului unguresc războiul pe viață și pe moarte. Dacă el va duce la îndeplinire făgăduiala sa de-a face obstrucție împotriva oricărui proiect în camera ungurească, atunci căderea finală a guvernului unguresc este pecetluită. Acesta înțelege deci că suprema primejdie îi vine din partea lui Supilo. Împotriva lui își îndreaptă dar toate uneltirile.

Dar ce folos? Lupta de acum croații nu o poartă de dragul lui Supilo, ci din dragostea înflăcărată pentru limba și națiunea lor. Dacă ar reuși chiar să surpe pe șeful mișcării croate, mișcarea însăși nu pierde din energia și mai ales din legitimitatea ei nimica. Cu atât mai puțin va reuși însă de vreme ce toate pretinsele acuze nu cuprind nimic necinstit pentru Supilo. Împotriva multor din ele îi fac cinste. Iată vr'o două din ele:

Cine-i Supilo?

Ziarul »Drau« din Esseg și altele anti-coaliționiste publică în același timp, ca la un semn dat, un potop de invective la adresa lui Supilo. Ele povestesc biografia acestui bărbat.

Supilo este originar dintr'o familie țărănească din Canale d'Italia de lângă Ragusa. El a urmat numai 3 clase din gimnaziul din Ragusa, de unde a fost eliminat pentru că împreună cu alți colegi a smuls și rupt un steag austriac de pe clădirea comandurii locale. De aici nu a mai urmat nici o școală. A intrat ca aprod la redacția aceluiaș ziar al cărui șef este azi. Prin muncă, mai ales prin inteligență naturală și prin autodidactică s'a ridicat la rangul acesta.

Pentru adversarii lui, însă el este un aventurier, căci ei nu înțeleg cum un om fără școală s'a înălțat mai sus decât ei. Cariera lui Supilo însă nu dovedește decât încă odată vechiul adevăr că talentul nu are nevoie de consfințirea formală a certificatelor școlare, ci se ridică prin energia propriei sale valori.

Din România.

Excursiune princiară. E probabil că după excursiunea dealungul Carpaților până la Vârciorova AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Principesa Maria vor face o nouă excursiune, în automobil, prin munții Moldovei până la Dorna.

Vizita elevilor școlii veterinare din București în Bulgaria. Studenții în medicină veterinară au făcut o excursiune în Bulgaria sub conducerea dlui Locusteanu, directorul școlii, și mai mulți profesori ai școlii veterinare.

Sosirea studenților în Ramadam a fost salutată de dr. veterinar Zlatanov în numele corpului veterinar bulgar.

După sosirea la Rusciuc toți au luat trenul spre Ciflic, unde au vizitat școala de agricultură, și stațiunea agronomică.

Seara cu toții s'au întors în Rusciuc unde s'a dat un banchet în cinstea oaspeților.

A doua zi o parte din profesori s'a întors la București, iar elevii școlii veterinare cu directorul lor și însoțiți de dl Zlatanov au luat drumul spre Șumla.

Din străinătate.

Serbia.

Ce se pregătește în Serbia. Fără a da o însemnătate deosebită știrilor din Serbia, deși prelinde ziarul »Die Zeit« că le are din izvor sigur, — nu putem să nu aducem la cunoștința cetitorilor noștri următoarele:

Regele Petru stă cu neplăcere pe tron. Ar voi să abdice și să-și isprăvească viața la Geneva. În Aprilie 1907 reprezentanții puterilor la Belgrad au adus acest fapt la cunoștința guvernelor lor.

Regele ar fi nemulțumit că n'a putut stăpâni anarhia întemeiată în țară de pe vremea Obrenovicilor. Din această pricină și-a pierdut orice vază în popor și în armată. El știe că e păpușă în mâinile lui Pașici și a radicalilor bătrâni și că numai să vrea Pașici, îl poate răsturna.

Măhnirea, de altfel, îl roade: regele a îmbătrânit grozav de când e pe tron. Ar voi să lase tronul fiului său mai mare Gheorghe, dar pe acesta nu-l vrea nime, căci e cu desăvârșire violent. Nici al doilea fiu, Alexandru, nu e mai de seamă. Ar fi bun Pavel, fiul lui Arsenie, deci al fratelui regelui, dar e numai de 14 ani, ar trebui regentă, și Serbia e sătulă de regentă.

S'a încercat să dea coroana fratelui regelui Angliei, prințului Arthur de Conaught. Dar nici Austro-Ungaria, nici Rusia, nici Germania nu-l voiește.

Pașici ar voi unirea cu Bulgaria sub prințul Ferdinand. Unii ar voi pe Mirco al doilea fiu al prințului Montenegruului. Dar puterile nu-l vor nici pe unul nici pe altul.

Toate puterile continentale și Italia chiar, sunt pentru păstrarea stărei de azi. Cu toate acestea, putem să ne trezim, pe neașteptate, cu vestea că regele Petru a părăsit țara. El învinuiește puterile că nu i-au dat nici un sprijin spre a prinde rădăcini; puterile însă îl privesc ca vinovat în complotul și omorul lui Alexandru și Dragei.

Franța și Japonia.

Vizita japonezilor la Paris. O delegație de ofițeri japonezi a sosit în Paris. Ofițerii au fost primiți de președintele Falliers în palatul Elysée, unde s'a dat un dîneu în onoarea lor. Fallieres a ținut un discurs, în care accentuează că rapoartele dintre Franța și Japonia sunt amicale.

Japonezii în Coreea.

Flota japoneză în Coreea. Mai multe bastimente de război japoneze au sosit în portul corean Cemulpo.

Coreea e a japonezilor. O telegramă din Tokio anunță că între guvernul japonez și corean s'a încheiat o convenție, conform căreia Coreea e o provincie a Japoniei.

Rusia.

Părechea imperială în lagăr. Țarul și țarina, înconjurați de o escortă strălucită, au mers ieri la 4 dimineața în lagărul militar dela Crasnoie-Selo. Imediat s'a dat alarmă. Țarul a făcut o inspecție generală a trupelor și a primit defilarea. Părechea imperială s'a întors apoi la Peterhof.

Întâlnirea cu împăratul Wilhelm II. Ziarele străine sunt informate că țarul doarește să se întâlnească în 5 sau 6 August cu împăratul Wilhelm al Germaniei.

Mișcarea culturală.

Anuarul al X-lea al școlii românești din Lugoj. Una din cele mai mari școli primare românești pe care o avem, își publică aici anuarul său. Condușă de un harnic pedagog și bun român, dl Gheorghe Joandrea, spiritul ei național se învederează numai decât din prima bucată a anuarului: o conferință despre »Limba maternă ca bază a învățământului în școala populară«. Cu mai puțină bucurie încreștăm însă o conferință despre Rákoczi tot a dlui Joandrea (oare de unde atâta predilecție în tot Lugojul pentru Rákoczi?)

Corpul didactic s'a alcătuit din zece persoane, anume din șase învățători și patru învățătoare. Numărul elevilor și elevelor acestei școli s'a urcat în anul școlar 1906/7 la 267, un număr foarte mic pentru o poporație românească de vr'o 7000 de suflete cum are Lugojul. Știm comune unde o poporație de patru-ori mai mică are acelaș număr de copii de școală.

Oricum însă Lugojul este una din puținele noastre comune bisericesti unde numărul elevilor este în raport cu numărul învățătorilor, evitându-se plaga sumenajului de care sufer aproape toți învățătorii noștri.

Aceasta se datorește desigur marilor jefite pe care le aduc lugojenii pentru școala lor. Ea într'adevăr nu este numai una din cele mai mari dar una din cele mai bune școli ale noastre.

Reuniunea învățătorilor gr. cat. din jurul Gherlei își va ține la 11 Aug. adunarea generală. Într'o limbă cam ciudată (*Duminecă, serviciul divin, defige* etc.) învățătorii uniți ai acestui ținut sunt convocați la 3 ședințe dintre cari a doua par'că va fi mai interesantă. Se va ține o lecțiune practică în ședința închisă.

Convocarea este iscălită de dl prepozit capitular Al. Bene și de profesorul Anton Domide al cărui nume se întâlnește tot mai des printre deșeptătorii culturali ai aceluiaș oropsit ținut.

Crima dela Dános.

În jurul crimei dela Dános, care acum preocupă cea mai mare parte a Ungariei, se încurcă tot mai mult ițele cercetărilor. Până când ieri se anunța hotărât, că crima a fost comisă din partea bandei de țigani Kolompár, care a fost prinsă la Hajduhadháza, acum poliția bănuiește și pe patru cultivători de tutun, că ar fi fost complici ai omorului. E probabil însă, că deși acești cultivători de tutun, diș Albertirsa au ajutat la omor, adevărații făptuitori sunt toți țiganii din banda Kolompár.

Intr'adevăr poliția de abia poate ține seamă de noutățile și încurcăturile, cari se ivesc zilnic. Iată noile amănunte ale cercetărilor, cari continuă febril.

Versiuni noi.

Poliția crede, că nu numai țiganii sunt făptuitorii crimei, ci autorii morali trebuie să fie alții, oameni mai culți, cari au pregătit omorul, cunoscând împrejurările. Se menține deocamdată mult versiunea, că țiganii au fost plătiți din partea unui dușman alui Szarvas. Cunoscuții cărciumarului zic, că fiind Tereza, fata adoptivă a lui Szarvas, frumoasă și bogată, a avut mulți pețitori. Probabil unul dintre pețitorii refuzați a comis, din răzbunare, crima cu ajutorul țiganilor. Această versiune e susținută mai ales de prietini și cunoscuții de mai aproape ai lui Szarvas.

E interesant ce se vorbește acum despre viața familiară alui Szarvas. Nici băiatul lui din Pesta, nici fata desonorată și omorâtă nu sunt copiii lui, ci sunt copii ilegitiți născuți din familii aristocrate și bogate. Szarvas câștigă mulți bani crescându-i. Mai ales despre Tereza se știa, că e fata unui bărbat bogat și cu poziție înaltă. Fiind ea și frumoasă avea mulți adoratori.

O altă versiune spune, că autorul moral al crimei, care a plătit pe țigani, e un cunoscut ban alui Szarvas. S'a răspândit chiar știrea că poliția din Budapesta e în urma acestuia. — Și ca încurcătura să fie mai completă, vine acum a treia versiune, care poate e mai probabilă. Fiul adoptiv alui Szarvas afirmă, că de pe pusta Muzsi veneau lucrătorii cultivători de tutun la bă-

trânul cârciumar, care le dădea bani împrumut. În timpul din urmă ei datoreau cu 2000 de cor. Lucrătorii făceau curte fetei. Ieri s'a găsit un nou corp de delict: o secure cu mâner lung, cum au lucrătorii de tutun. Poliția crede acum, că omorul a fost comis de lucrători și țigani, împreună. Unul a fost împușcat de bătrânul Szarvas și, în fugă, a fost luat de soții lui. Cadavrul a fost îngropat în pădurea din Albertirsa și jandarmii au și găsit locul acesta și au desgropat cadavrul. Doi dintre cei patru lucrători, complici ai omorului, au reușit să scape. Al treilea e prins dar luându-i-se interogatorul a negat totul. Fiind însă dovedit, că lucrătorii aceștia patru sunt implicați în omor, poliția urmărește energic pe ceilalți doi complici. Se crede, că în fine totuși se va ajunge la rezultat cu cercetările.

Rar a fost în Ungaria o crimă, care să fi atras într'atâta atenția publică asupra ei și să fi produs o senzație așa mare. Mai ales misterul, care acopere întreaga crimă, mulțimea de ipoteze și versiuni, dintre cari fiecare se potrivește, fac acest caz și mai interesant. Atenția publică se îndreaptă iarăși asupra țiganilor corturari, cari comit atâtea crime nepedepsite. Și mai mult iese în relief neputincioasa poliție maghiară, care se ia mai mult numai după ce se vorbește în satele dimprejurul pustiului Dános. Credem, că îi va trebui încă mult până să afle pe toți faptuitorii crimei și că înfiorătoarea crimă va putea ocupa mult încă opinia publică.

Un glas dogit.

Lupta măreață ce a purtat-o dăunăzi neamul românesc contra proiectului școlar, ne e cunoscută tuturor; toți cunoaștem văpaia ce a învăluit sufletele colțurilor călitate de români, nu mai puțin avem cunoștință și despre demna manifestare a croaților față cu proiectul pus la desbatere în zilele trecute, cu scopul ca maghiarizarea să pecingineze și țara lor: Croația.

Când aceste două neamuri, surori în suferințe și ilegalități, cu coatele sufocate și cu barierele cămeșii scurt prinse — țin scutul la cap, ca să zădărnicească lovitura de moarte ce regimul vrea să o aplice existenței lor naționale, — atunci un domn ce se scrie din hula »profesor român« tămâiază nesocotit ideea statului maghiar, turbură (?) cu sufletul său părăsit solidaritatea neamului, calcă în picioare această floriceală, ce așa drăguț surăde în butoniera fiecărui om. În »Tiszántul« nr. 162 la pagina întâie adecă se publică un articol pervers, scris din călimar umplut cu răutate și iscălit: Gedeon. Cine stă tu-pilat înaintea bunului D-zeu și al obștei românești în dosul aceluia nume, nici că trebuie să ghicim, căci doară profesorul din Beiuș, Cupariu Rudolf e celce sub pseudonimul amintit hulește neamul românesc, care profesie o continuă cu predilecție de când numai cunoaște mugurii scrisului.

Dacă dl Gedeon ar fericii odăița cutărui resort din minister ori alt oficiu de subsuora guvernului, nu te-ai încruși de atâta lipsă de simț în iubirea »legii« noastre, dar când știm că nefericite neamul ca profesor la gimnaziul bătrân din Beiuș, din ale cărui ziduri s'au succedat atâtea suflete înalte, și atâtea inimi calde pentru neam, atunci — zic — te revolți în întregime și strigi cu psalmistul: o ceriule fulgerile tale!...

Dar ca să nu-l judecăm fără a-i cunoaște vina, las să urmeze vederile dsale în chestia croată — scrise, — iar în cea națională românească — înțelese de sine.

Articolul poartă titlul »Recunoștința slavilor«; la început preartă gluma idiotă, că »de ar avea neamul românesc atâtea privilegii în Ungaria, câte au croații, toate albiturile mi-le-aș face — zice Gedeon — din roșu-alb-verde« — de aici continuă cu giugulirea ideii de stat, numind »obraznicii« lupta croată pentru apărarea autonomiei lor și a limbei lor, taxând de invinuirii fictive vorbele lor în acest merit.

Partea ce restează a articolului e tot mai jig-nitoare, căci toată atitudinea serioasă ce o des-voltă croații o reduce la o prefacere fără rost,

stabilind ca și motiv al acțiunii croate, »ura veche« ce o are poporațiunea de acolo față cu Ungaria. Dl Gedeon, lupta croată, nu o împarte la rubrica chestiunilor de drept, ci o crede dușmănie de saltimbanc, care face pe grozavul intenționat, ca să-l aplaude lumea. Câtă minciună Doamne!

Că poporul maghiar își iubește și păzește limba sa — după dl Gedeon — e natural, dar că cel croată să o facă aceasta, crede că-i blasfemie... Și tot în felul acesta se preamărește dum-nialui (oare înaintea cui?) până în fine, susținând și îndemnând pe maghiari (de prisos!) să rupă coarnele croaților și să nu dea nici un filer ace-lora (unde ne socotește și pe noi de sigur), cari împiedecă mersul lucrurilor în țară, îngreunând poziția guvernului. — Așa, așa: urmașule (vitreg!) alui Traian!

Nu-i amărită îndeajuns starea noastră aici a-casă, ci pământul are creațiuni ce slujesc la altar românesc și propun limba română încă (până mai ieri), — cari spumegă contra neamului, limi-tând cercul nostru de existență până la acțiunea unei mase inerte de felul burețiilor mării.

Și ca să-i fie și mai plastice argumentele ce le împotește dl Gedeon ici și colo, pentru a dovedi netemeinicia acțiunii croate, — îi face băgători de seamă pe croați, ca să se îndestulească și ei cu libertatea culturală și economică ce se croește pentru naționalități, căci românimea e de șapteori mai multă, ca și elementul croată, și nu cărtește, ci (vezi Doamne) stă neclintită pe baza legii din 1868, § 44.

Așa cântă într'o dungă un român azi, când și hamalii altor țări știu cât de blajin e tratat poporul românesc și cu câtă echitate se aplică legea pentru ei. În loc ca să ne îndemne să ne oprim puțin la frumosul act de solidaritate în chestia națională croată, urmându-le pilda, dl Gedeon bate căi străine nouă, și asmuță pe maghiari să ne taie și mai fără milă din pînteni, uitându-și tot rostul său ca preot, ca român și ca (fost) profesor de literatura română. Oare ce să zică elevii săi, cărora le-a ținut prelegeri despre Murășianu, Alexandri, G. Sion etc. și despre curentele de premenire națională? — Vor avea ei gândul curat față de profesorul, ce le-a spus la despărțire să fie români buni, iar d sa bate a-corduri urâte ca celea de calibrul aci semna-late?

Atitudinea aceasta întoarsă și scrintită a dlui Gedeon, pare mult condamnabilă azi, căci cercul Beiușului în pleiada profesorilor și-ar vedea ade-vărații săi sfătuitori în cele bune.

Procesul cel mai genuin de premenire a început în Beiuș, prin sârguiala unei tinereimi vred-nice de imitat, și când această ceată de mucenici naționali e primejduită și împedecată în realizarea ideii sale intenționi prin gângavii administra-ției, — atunci chiar se vedește scârboasă pur-tarea celui ce, pionierul culturii naționale trebuie să fie, mistuind vremea cu desgropări de docu-mente românești, cu scrieri folositoare pentru noi și nu cu ticluirea articolelor ce jignesc ambiți-unea oricărui român.

În Bihor în vremea din urmă s'au zărit ici și colo simptome îmbucurătoare de trezire națio-nală, talpa neamului, țaranii, merg ca fanatizați pentru eluptiona tezaurului național, și când ni-se zorește o scânteie de progres, nu-i oare o inde-cență cu vârf sfidarea bruscă a sentimentelor în acest chip?

În articolul menționat scrie dl Gedeon, »biegen oder brechen« acest lucru s'ar cuveni a se aplica și față cu d-ța. Beiușenii mândrii de simpatia obștei, vor afla calea potrivită pentru a face să sece negreala din călimărul dlui Gedeon, arătându-i la toate prilejurile, că ceice nu se asimilează cu neamul, nu sunt pentru stimă, ci pentru — hula.

Le-am scris acestea nu pentru a sârghi obște românească în gânduri de ură pentru dl Gedeon, ci ca un spectator mi-am desvălit o greutate, ce trebuie să o avem cu toții față cu tendințe cen-trifugale, ca cele sus pomenite.

Mângâierea tuturor ar fi, când am vedea că presa maghiară nu o mai hrănesc oameni — ziși de-ai noștri, — ci vom fi veseli, constatând că zalele solidarității se înmulțesc, nu se — răresc. — Deie Dumnezeu așa să fie!

F.-Oșorheiu, la 21 Iulie st. n. 1907.

Petru Popa.

De lângă cetatea lui Gelu.

Din vieța pastorală a protopopului Dedu cetire.

23 Iulie 1907.

»Unirea« din Blaj Nr. 28 scrie tristul adevăr: »Alt preot ocupă beneficiul gras, câștigat poate numai prin modestie... lipsit de orice spirit preo-țesc și apostolic« etc.

Citatul acesta îl folosesc ca stich la cele ce le voui înșiră pe scurt din vieța pastorală a ves-titului nostru Dedu.

Unui confrate al său i-a spus în față după ce l-a gozăit că-și va răzbună amar asupra tuturor cari l-au mințait în »Tribuna«. Cu luminarea cearcă ocaziunea de a-și răzbună. Un confrate al său Ioan Topan din Șardul-unguresc i'a fost făcut imputarea, că nu i-s'a cuvenit d-sale acelea 30—40 cor. adunate cu ocaziunea sfințirii unui crucifix. Imputarea aceasta a fost cauză de ajuns, pentruca să aște pe vre-o 2—3 credincioși asupra preotului, apoi să trimită un comisar cu îndrumarea să-l înduplece pe preotul din Șard ca să se învoiască să capete o singură parohie în locul parohiei ce o are împreună cu trei filii, spunându-i că Excelența Sa Metropolitul din Blaj vrea să-l remunereze pentru meritele făcute în parohiile acestea, unde a edificat școale bune și casă parohială.

Preotul Topan în buna credință că aceasta e dorința Metropolitului, s'a învoit să fie permutat în o singură parohie ecvivalentă în venitele preoțești cu parohiile avute acum de 30 de ani.

Atâta i-a trebuit lui Dedu.

L-a acuzat pe Topan la Blaj cu verzi-uscate și a exoperat să-i dea o parohie la munte, ce nu corespunde nici cu jumătate beneficiul ce l-a avut până acuma. Preotul Topan n'a primit această. Dedu a scris la Blaj că e nesubordinat și că ar fi zis că numai mort va merge din Șard.

Tot lucruri fantazate de Dedu.

Urmarea a fost că Blajul l-a suspendat pe Topan dela oficiu, beneficiu și ord până nu se va mută la Hodiș dincolo de Huedin. Preotul Topan a apelat încontra acestei dispozițiuni la sfințitul scaun al Romei. După trăgănare de 9 luni, în zilele acestea a sosit sentința.

Preotului Topan i-se impune să meargă pe 3 luni la Hodiș, după 3 luni Blajul să îi dea beneficiul ecvivalent cu cel avut până acuma.

Va să zică Roma prin graiul Ilustrului episcop din Oradea-mare s'a silit să dea drept Blajului care a dispus cu preotul Topan într'un mod uni-lateral, dându-i drept față de preotul pedepsit fără de nici un motiv. Dar astfel de dispozițiuni de comun se răsbună de sine. Hodișenii nu-l prime-sc pe Topan pe 3 luni, deoarece cu permutarea lui au spese mari. Acum Blajul a ajuns într'o stare penibilă: sau îl lasă și pe mai departe în beneficiile avute pe preotul tărăit și năcăjit până la suflet în urma uneltirilor lui Dedu, sau îi dă beneficiu ecvivalent de care momentan nu dispune.

Astfel de cazuri, numai sub păstorirea lui Dedu se pot întâmpla. Lumea cunosătoare de cauze, așteaptă cu curiozitate mai departe des-voltare a acestei afaceri. Într'acea Dedu cearcă pri-lej a-și răsbuna și asupra altora.

În Cluj s'a edificat chiar lângă biserica gr. cat. școala fraților uniți. Au lipsă acum de 2 învăță-tori. Poporul deși e în număr de peste 4000 suflete nu vrea să plătească nici o para nici pentru biserică și nici pentru școală, deoarece »zelosul« Dedu nu ține de fel adunări bisericesti, în cari să dea ocaziune poporului de a-și spune și el pă-rerea în treburi bisericesti și școlare.

De s'ar fi consultat poporul, nici unul nu s'ar fi aflat să se învoiască la edificarea școalei în locul unde este edificată, căci de loc nu are lu-mină nici biserica nici școala.

Ce a cugetat însă Dedu? să împreune oficiul de învățători al 2-lea în Cluj cu oficiul de cantor bisericesc din Cluj-Mănăștur fiind cantorul de acolo vacant.

Preotul din Mănăștur Valeriu Popu l-a rugat să nu facă aceasta, deoarece în Mănăștur funcțiunile bisericesti sunt multe și dese și învățăto-rul nu va putea fi și în Cluj și în Mănăștur în același timp. Lui Dedu nu i-a fost destul aceasta rezonare, a aflat de consult să meargă în Dumineca trecută ca să probeze la fața locului, nu cumva va putea face ceva zizanie și în Mănăștur,

doară și preotul acesta e unul din cei ce au subscris declararea din »Tribuna.« A pășit-o însă Dedu.

Poporul unisno a protestat contra împreunării oficiului, ba fruntașul Ioan Feneșan la cuvintele protopopului Dedu, că numai până în 1910 să se împreune aceste oficii, căci până atunci moare bătrânul Murășan cantorul din Cluj, i-a reflectat:

»Nu profeti dta dle moartea nimăru, căci nu e lucru creștinesc a dori moartea cuiva.

Văzând că nu îi poate îndupleca să se învoiască la această împreunare, le-a zis celor adunați: »așa dară noi putem merge de aici« și mai bine a zis Feneșanul »mergeți până vi-e bine«.

E de însemnat, cu dsa a fost și primcuratorul din Cluj, Ioan Nestor de Dezmir.

Spun cei inițiați în afacere, că preotul din Cluj-Mănăstur va fi denunțat la Blaj, pentru nesubordinare canonică și că ușor se poate repeți cazul dela Șard, dacă îi va succede lui Dedu a născoci ceva motive canonice. — Vom vedea. — Dar cred că și Blajul va fi de astădată mai precaut și mai cu băgare de seamă la șoaptele lui Dedu.

Drept are »Unirea« zicând: că »alt preot ocupă beneficiul gras... lipsit de orice spirit preoțesc și apostolic.« Călătorul.

Gătre cetitori!

Rugăm pe on. cetitori să binevoiască a grăbi cu costul abonamentului, pentru că în caz contrar vom fi siliți a sistă trimiterea foii.

Este un lucru foarte nenațional a ceti o foaie românească redactată cu mari sacrificii și greutate, prigonită și amendată pentru caracterul ei românesc și a nu plăti pentru ea.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 26 Iulie n. 1907.

— **Generalul Gaudernack**, comandantul corpului de armată al Transilvaniei, însoțit de o numărăoasă suită, este așteptat în curând la Sinaia spre a prezintă omagii M. S. Regelui.

— **Logodnă.** *Lucreția Toader și Ernest Popovici*, notar, din Vraniuț fidanțați.

— **Cununie.** Dl. dr. *Dimitrie Cioloca*, asesor-referent consistorial și d. șoara *Elena Loichitiă*, își vor sărba cununie lor Sâmbătă, în 21 Iulie (3 August) la orele 6 p. m. în biserica gr. ort. rom. din Jebel.

Felicitările noastre.

— **Aviz sătmărenilor.** Tineretul secundar [cu învățătorimea de treabă a hotărât, că va lua poziție față de petrecerea-petrecanie, ce o aranjază în Botiz, la 29 I. c. învățătorul Irimiás Tivadar, dimpreună cu învățătorul Pozna și alți câțiva de pânura lor, din prilejul adunării generale a Reuniunii învăț. gr. cat. din Sătmăr și Ugocea. Și iată de ce:

Acelaș Irimiás Tivadar, care a compromis din greu învățătorimea cu adunarea de gratulare din Seini la adresa contelui Apponyi, convocată a-nume în înțelegere făcută cu inspectorul Bodnár, deja din iarnă s'a obosit pentru a da o reprezentare ungurească cu ocazia adunării generale. Impedat de preotul său, de aceasta par'că a abzis. Acum însă vine, setos de merite ieftine menite par'că să-i acopere prietinia și stărostia cu pseudo-învățătorul escroc Harcsár Iános din Sárközujlak refugiat în America dinaintea justiției, vine și organizează o petrecere cu program patriotic și cu scopul, ca jumătate din venit să treacă în bonul orfanotrofiului regnicolar învățătoresc, adică fabricii de ieniceri din Pesta.

Nu preotul său, care nu lipsește dela datoria sa, dar nici chiar întregă lumea românească n'ar izbuti să-l abată dela rătăcirea sa pe acest om dornic de a se lingeși și figura cu orice preț. Decât mâncărimea aceasta, singur două însușiri are mai mari: prietinia cu Bachus și filozofia de a-și deschide și exploata tot felul de credite.

Pentru caracterizarea petrecerei, recte petrecaniei din 29 I. c. va ajunge să spunem, că preotul sălile de învățământ nu le pune la dispoziția publicului și că atât președintele, cât și unii aranjieri, vor fi recrutați dintre calvinii parte din loc, parte din satele vecine. Invităriile se tipăresc și în ungurește.

Atâta, spre orientarea românilor de cinste din aceste părți! *Tineretul.*

— **Studentii români în Bulgaria.** Trei profesori și șase studenți ai școlii superioare veterinare din București, după ce au vizitat Șumla, au sosit la Plevna ieri după amiază. Dâșii au fost primiți la gară de către autorități și de popor. După o scurtă odihnă s'au dus la Grivița unde au vizitat capela română și monumentele. În urmă s'au întors la Plevna unde au vizitat muzeele de războiu și mausoleul din parcul Scobeleff. La grădina municipală a avut loc un prânz intim. La orele 6 a. m. excursioniștii au plecat să viziteze Haras, lângă Plevna.

— **Băile Tușnad.** La drept vorbind mai mult stațiune climaterică. Situat pe malul stâng al gârlei sglobii care pentru prima-ora nu-ți vine să crezi să fie Oltul pe care ești deprins să-l știi mai »bătrân«, Tușnadul este de bună seamă cea mai încântătoare stațiune climaterică din Ardeal.

De pe ambele coaste, de aici și de mai la vale se reped pâraie grăbite să-și dea prinosul în albia Oltului pregătit de cale mai lungă, care după multă alergătură în neastâmpăr se lasă pe icicolea în albie mai largă liniștindu-și și încetinându-și mersul și se turbură nerăbdător să vadă cum îi șade apă mare...

Prin pădurea de brazi seculari în care se pierde însăși localitatea, rătăcesc drumuri de preumblare în toate direcțiunile și poteci ce conduc la curiozități din jur cum e lacul S-ta Ana cel »fără fund«.

Vizitatori sunt se pare mai mulți jidani, apoi unguri. Sunt și câteva — foarte puține — familii românești din România, iar de aici dl. Oncu cu familia, locuind în vila sa proprie de cea mai pitorească eleganță și în poziția cea mai încântătoare deasupra băilor și domnul dr. Blaga cu familia în vila sa înconjurată de un raiu de de grădină.

— **Incendiu violent în București.** La fabrica de bere a profesorului N. Basilescu s'a declarat zilele trecute după amiază un violent incendiu. Intregul corp al fabricii a fost cuprins de flăcări, precum mai multe localuri mai mici aparținătoare fabricii. Focul a fost localizat. Paubelele se urcă la 150.000 lei.

— **Păcăleala guvernului maghiar.** Ziarul »Cronica« ce apără în București a încetat de vre-o două săptămâni.

Acum vine și guvernul ungar și prin un ordin circular către toate oficiile poștale interzice distribuția în Ungaria a acestui ziar, care nu mai există.

Ce primejdie pentru statul ungar.

— **Exportul de petrol în România,** luând un mare avânt, consiliu de miniștrii a decis ca pe lângă cele 16 rezervoarii din postul de petrol dela Constanța, să se mai construiască încă 5 rezervoarii.

Fiecare rezervoriu va avea o capacitate de 5000 m. c.

— **Clemenceau în Carlsbad.** Ministrul președinte al Franței, Clemenceau va pleca la finea lui Iulie la băile Carlsbad, unde va petrece o parte a verii. Ministrul a declarat că merge »incognito«.

— **Emularea cu automobil Peking-Paris.** Participanții emulării interesante cu automobilul Peking-Paris sunt deja prin mijlocul Siberiei.

— **Moștenitorul de tron al Serbiei** prințul George va face o călătorie de studii prin Europa, incognito.

— **Dujmanii nngurilor.** Nu e de mult, când ungurii fraternizau cu slavii: cu cehii, croații și sârbii. Acum însă s'a stricat prie-

tenia între ei și slavi. Și acum se anunță din Belgrad, că sârbii au demonstrat contra unui vapor unguresc, care trecea pe Sava.

— **Un echilibrist român.** De o săptămână se află în Saraievo circul Piquard, în care debutează și artistul român *Dimitrie Toc*, născut în *Beiuș*. Acest artist echilibrist e în fiecare seară foarte aplaudat și s'ar putea produce în cele mai mari circuri de pe continent. Tot în acest circ se mai află și patru frați *Iacobi*, renumiți artiști despre cari am aflat că sunt români, dar cu ei n'am vorbit. *Bosneacul.*

— **Diagnoza tifosului.** Profesorul de universitate francez Chantemesse a inventat un ser, cu ajutorul căruia se poate imediat face diagnoza tifosului. Se știe că până acum tifosul numai atunci se poate constata, când deja pustiește deabinele organismul. Serul lui Chantemesse trebuie injectat în pielea numită iris a ochiului. La omul sănătos ochiul perde roșeața, provenită prin ser, peste 4 ore, la bolnavul de tifos numai peste o zi.

— **Necrolog.** Primim următorul anunț funebrel: Iosif Popescu ca frate și soția sa Sabina n. Cetățian ca cumnată, Rafila măr. Deacu ca soră și soțul ei Ciril Deacu ca cumnat, în numele lor și a numărăoaselor rudenii anunță tuturor consăngenilor și cunoscuților, că preaiubitul lor frate și cumnat *Leo Popescu*, paroh gr. or. și protopresbiter onorar în Deda, astăzi la 6 ore dimineața în al 53-lea an al vieții, 24 al preoției și 6-lea al văduviei sale după un morb greu, împărțit fiind cu sfințele sacrameente ale muribunzilor, s'a mutat la cele eterne. Osămintele scumpului nostru defunct s'au astrucat după ritul bisericii orientale în 25 I. c. la 2 ore p. m., în cimitirul de lângă biserica cea nouă. Fie i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Trimitem celor rămași în durere condoleanțele noastre.

— **Părechea regală spaniolă** va veni pentru puțin timp, după o vizită, pe care o va face bătrânului împărat și rege Francisc Iosif I și în Ungaria. *Cluj*

— **Iarăș o nenorocire de automobil.** În Frankfurt s'a întâmplat un nou accident de automobil. Bancherul Beit și familia lui, cari erau în automobil, au suferit leziuni.

— **Foc mare în Belgrad.** Ieri s'a declarat un mare și periculos incendiu în capitala Serbiei Belgrad. A ars adică un depozit mare de lemne. Focul a ținut o jumătate de zi. Au ars lemne în preț de mai multe zeci de mii.

— **Balonul dirigeabil german.** Germanii imitează pe francezi. Am amintit în numărul nostru de ieri, că în Berlin s'au făcut încercări reușite cu balonul cu cârmă, militar. Ziarul german »Lokalanzeiger« se laudă că balonul dirigeabil german e cel puțin tot atât de bun, ca cel francez.

— **Cât trăiește un om?** S'a discutat mult: cât trăiește un om. Se știe că grație traiului mai igienic media vieții omenești în ultimii treizeci de ani a mai crescut. Ziarele americane anunță acum un caz aproape ca din povești: o femeie din statul Texas al Uniunii americane a trecut de 130 ani și e voinică și sănătoasă. Ea are o fiică de peste 100 ani și un nepot care a implinit 80 de ani. Femeia aceasta numita Kilkresse, e una dintre acele persoane, cari au ajuns cea mai înaintată vârstă, din câte s'au putut constata pe pământ.

— **Mulțumită publică.** Profesorul Traian Suciuc dela gimnazul din Brad, născut în Bogota Olteană s'a logodit la 14 Iulie cu d. șoara *Marița Cristea* din Ocna Sibiului, învățătoare în Gura-Barzei. Drept răscumpărare a anunțurilor de logodnă a dăruit fondului dr. Iosif Hodoș dela gimnaziul nostru 10 cor. (zece).

Dorim tinerei părechi vieață fericită!

Brad, 20 Iulie 1907.

Direcțiunea gimn.

— **Samuil Clain de Sad.** »Propovedanii la îngropăciunea oamenilor morți« cele mai bune predici funebrele pentru popor, cu binecuvântarea arhierescă, editate cu litere latine de preotul *Ioan Nicorescu* din *Curtici*, cottul Arad, și recomandate de venerabilul Consistor din Arad pentru

bibliotecile parohiale, se pot căpăta dela editorul cu prețul de 2 cor., plus 10 fil., porto. Se roagă sprijinire caldă pentru memoria strălucitului lucrărilor și pentru osteneala și spesele editorului. Confrății cari au primit »Propovedaniile« sunt rugați a trimite cu reîntoarcerea poștei prețul lor.

— Nu-i nimeni bolnav, dacă întrebuințează balzamu regal rege sc renumit al farmacistului Grósz Nagy Ferencz din Debreczen, ce vindecă pe ori cine de dureri de cap, podagră, dureri de dinți și de șele.

— Antidol este medicamentul cel mai bun contra durerii de cap, migrenă, trocnă. Pentru efectul admirabil a fost premiat la expoziția de igienă din Paris, Londra, Berlin și Bruxelles cu medalia de argint. Medicamentul nu trebuie beut, ci pe palmă pus și sorbit. O sticlă de Antidol costă 1.20 cor. Se capătă în toate farmaciile și în laboratorul chemic a lui Vilmos B. Debreczen.

— Fața fragedă și mâna albă este de cea mai mare importanță pentru frumusețea femeilor. Astăzi fiecare damă folosește numai cremă Marta și săpun Marta, fiindcă numai aceste s'au adevărat ca adevărat bune în contra pișturilor, petelor de ficat, coșuri, mitteseri, roșeața mânilor. Dă feții și mânilor frăgezime și culoare albă ca zăpada. Prețul unui borcan cremă Marta costă 1 cor. o bucată săpun 70 fil. Se poate comandă la singurul preparator: Tórnay Imre și Wachsmann Jenő, droguerie și parfumerie în Szabadka.

— Medicină sigură contra ofitei. Durere, boala aceasta tot seceră încă multe mii de vieți; humanismul idică palate, medicul face medicini, dar toate nu sunt sigure. Multele scrisori de mulțumită și recunoștință dovedesc, că Ciorba Castilio (Castilló fenyő szörp) de fața lui Kun István e pe cale bună, nimicind rând pe rând în multe cazuri. Se poate comandă la Kun István, apotecar, în Hajduszóvát.

— Teatru electric. Pe strada Boczkó, peste drum de »Boul roșu« a sosit teatrul electric alui Winkler. Acest teatru e un cinematograf american, renovat. În tot locul a avut cel mai mare succes, la Paris în anul 1900 a fost distins cu Grand Prix. Producțiunile se fac după cel mai nou metod. În Ungaria aici se poate vedea pentru prima oară.

Tablouri liniștite, asupra ochilor au un efect plăcut.

Curentul electric e condus de mașinaria proprie cu aburi care are o putere de 20 de cai.

Reprezentății zilnice, cu cel mai mic preț de familie.

Programa e foarte bogată. Chipurile sunt frumoase.

Cu toată căldura cea mare teatrul nostru e răcoros și plăcut.

Deși acum sunt căldurile mari teatrul nostru totuși este răcoros și plăcut.

Tablouri curate fără oscilare. — Cele mai noi fotografii ale Europei.

Mașini și filme totdeauna în mare asortiment se află de vânzare la proprietarul.

Solicită cu părtinire on. public cu distinsă stimă Winkler Lambert, proprietar.

— Față frumoasă nu putem avea decât numai prin folosința continuă Crema viorea (Ibolyka) apa de spălat viorea, săpun viorea și pudra viorea a lui Balla. Mai mult între anunțurile din ziarul acesta.

Ultime informațiuni.

Turneul dlui Bârsan reluat!

Turneul dlui Z. Bârsan a fost oprit la Făgăraș, din cauză că tovarășii artistului nu se puteau legitimă ca fiind cetățeni maghiari.

Aducem la cunoștința publicului că Joi la 6 ore p. m. s'a săvârșit la primăria din Săliște cununia civilă între dl Z. Bârsan și d-șoara Olimpia Brașoveanu, logodnica d-sale.

Prin aceasta d-șoara O. Brașoveanu a devenit cetățeană ungară. Cei doi artiști vor fi însoțiți și de N. Băila din Vale, elev în anul al treilea la conservator.

Artiștii se vor legitimă prin toate locurile ca fiind cetățeni ungari și deci turneul dlui

Z. Bârsan își va relua mersul întrerupt și va dura până la toamnă târziu.

Sâmbătă și Duminecă vor juca la Săliște și apoi Vineri (Sf. Ilie), Sâmbătă și Duminecă la băile din Sângeorgiu.

Apponyi și-a început munca sa destructivă.

Contele Albert Apponyi, ministrul instrucției publice a adresat o ordonanță către comisiile administrative ale comitatelor. El precizează drepturile și datorită învățătorilor confesionali în sensul faimoasei sale legi.

Pentru punerea în aplicare a acestei legi, el stabilește mai multe reguli de urmat, dând spiritului »patriotic« unguerec terenul cel mai larg. Scopul legii, zice, este ca învățătorii să cultive și să răspândească fără încetare spiritul de dragoste și alipire către patrie!

Al doilea scop nu este numai ca până și umbra nepatriotismului să se izgonească din toate școalele, dar ca domnia spiritului național unguerec să se garanteze în toate așezămintele noastre de învățământ.

Acuma ministrul-călău al școalelor noastre, își dă arama pe față: El nu mai tăgăduiește intenția fățișe de a maghiariza școala și prin ea popoarele nemaghiare. Căci el nu se mai mulțumește să ceară spiritul patriotismului dar le cere direct naționalismul unguerec, adică maghiarizarea completă prin școală nu în limbă numai dar și în sentimente.

Convocare.

Reuniunea învățătorilor gr.-cat. din jurul Gherlei — Szamosujvár își va ține Adunarea generală din acest an în Mintiul-Gherlei—Szamosujvárnémeti la 11 August st. n. (Duminecă) după următoarea

Programă:

Ședința I. (a. m. la 8 ore).

1. Membrii vor asista în corpore la serviciul divin, după aceea se vor aduna în localul școlii gr.-cat. destinat pentru ședință.
2. Deschiderea ședinței prin președinte.
3. Se va constata numărul membrilor prezenți.
4. Citirea raportului general despre activitatea reuniunii dezvoltată în decursul an. 1906/7 și se vor prezenta socotelile de pe anul acesta.
5. Alegerea comisiunilor: a) de 3 membrii pentru cenzurarea raportului general și pentru propuneri; b) de 3 membrii pentru revizuirea rațiunilor de pe anul expirat și statorirea bugetului pe anul 1907/8; c) de 3 membrii pentru colectarea taxelor și a ofertelor benevole; d) de 3 membrii pentru critica lecțiunii practice.
6. Disertațiune.

Ședința II. (d. m. la 3 ore).

7. Membrii vor asista la lecțiunea practică, care se va ține în școala elementară gr.-cat din loc.
8. Critica lecțiunii practice în ședință închisă.

Ședința a III-a.

9. Comisiunile deosebite vor subșterne raporturile lor.
  10. Se vor face eventualele propuneri încunoscute previe prezidiului.
  11. Se va defige locul și timpul adunării generale mai de aproape.
  12. Se va alege comisiunea pentru verificarea protocolului.
  13. Alegerea oficialilor și a membrilor în comitetul centr. pe un nou period de 3 ani.
  14. Închiderea adunării generale.
- La aceasta adunare generală cu toată căldura se invită toți membrii reuniunii, binevoitorii și toți cari se interesează de cauzele școlare.
- Din ședința comitetului central al »Reuniunii învățătorilor gr.-cat. din jurul Gherlei« ținută în Gherla—Szamosujvár la 7 Iulie st. n. 1907.

Alexandru Bene m. p., Anton Domide m. p.
prep. capit., președinte. prof. secretar.

NB. La 1 oră d. a. va fi prânz comun pe lângă taxa de-o persoană 3 cor. — Insinuările la

prânzul comun se pot face previe la dl Ican Roman, învățător în Mintiul-Gherlei—Szamosujvárnémeti.

Concert, petreceri.

Tinerii economi din Șieu-Măgeruș invită cu toată onoarea la producțiunea teatrală împreună cu joc, care se va ține în 4 August. n. Comitetul aranjator.

— Tinerimea română din Hațeg vă invită la producțiunea teatrală urmată de dans, care o va aranja la 4 August 1907 st. n. în hotelul »Mie-lul de aur«. Inceputul precis la 8 ore seara. Venitul e destinat pentru înființarea bibliotecilor populare. Suprasolviri se primesc cu mulțumită.

— Inteligența română din Mintiul-Gherlei și jur invită la petrecerea de vară, ce o va aranja în 11 August 1907 st. n. cu ocaziunea adunării generale a »Reuniunii învățătorilor români greco-cat.« din jurul Gherlei. Inceputul la 7 ore seara. Venitul curat este destinat în favorul Reuniunii inv. rom. gr. cat. din jurul Gherlei și a bisericei gr. cat. din Mintiul Gherlei. Ofertele marinimoase se primesc cu mulțumită și se vor cuită în public.

Economie.

Post de cassar! Atragem atenția tinerilor noștri absolvenți ai școalelor de comerț asupra concursului publicat de banca de asigurare »Transilvania« din Sibiu, în »S. D. Tageblatt« pentru ocuparea postului de cassar la centrala institutului din Sibiu. Cererile sunt a se înainta direcțiunii din Sibiu până în 10 Aug. 1907 st. n. După cât știm banca »Transilvania« este în mare parte sprijinită de clientela română și publicarea concursului se putea face deci și în foile noastre.

Director la »Crișana«, institut de credit și economii în Brad, a fost ales zilele trecute dl Manuil Comșa, casierul societății de asigurare »Transilvania« din Sibiu. În urma acestei alegeri, postul de cassar la »Transilvania« e vacant. Doriții de a-l ocupa să se adreseze direcțiunii în Sibiu, comunicându-i condițiunile. Se cere cunoașterea contabilității și a limbii germane, române și maghiare.

Domeniul din Petriș vândut la licitație. Luni s'a vândut la judecătoria din M. Radna pe calea licitațiunii domeniul contelui Zdenko Kinszky din Petriș. Licitația a cerut-o banca »Pesti Hazai Első Takarékpénztár«, care era intabulată cu o pretenziune de peste 1/2 milion. Domeniul, care este unul dintre cele mai mari și frumoase din comitatul Aradului, a fost cumpărat de contesa Maria Kinszky cu 900.200 coroane. Păcat că n'a putut ajunge în mâinile țaranilor români din comună.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 26 Iulie 1907

INCHEEREA la 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1907 (50 klg.)	11.27—11.28
Secară pe Oct. 1907	8.80—8.88
Ovăs pe Mai	8.02—8.03
Cucuruz pe Iulie 1907	6.44—6.45

INCHEEREA la 5 ORE:

Grâu pe Octomb. 1907	10.27—10.29
Secară pe Oct. 1907	8.86—8.87
Ovăs pe Mai	8.03—8.04
Cucuruz pe Iulie 1907	6.49—6.50

BIBLIOGRAFIE.

»Cantorul bisericesc« opul dlui G. Bujigan învățător în Deliblat (Temes m.) încurând va ieși de sub tipar. Din acest op s'au scos până acum 18 coale de tipar. Opul atât ca cuprins, cât și ca aranjare, e neîntrecut în literatura bisericască — la noi. Abonamente se mai primesc până la finea lui August, când opul va apărea complet.

Prețul opului broșat: 8 cor.; legat în pânză — bogat aurit 10 cor.; legătură luxoasă — în piele, 14 cor.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichin.

In adevăr este înviere!

O foarte interesantă istorie din viață, cuprinzând adevărul până la ultima slovă, s'a întâmplat an în luna lui Iulie în o zi frumoasă de vară în casa bătrânului Barbu. Seda bătrânul Barbu în jeț în curte împreună cu nepoții săi — copii săi, toate neamurile și prietenii săi. Deodată strigă:

Puternice părinte a cerurilor! Cum să-ți mulțumesc că în un vis ai trimis la mine pe îngerul tău, care m-a mântuit de boala de 4 ani și de cumplitele dureri redându-mi iarăși sănătatea avută, puterea mea și fericirea familiei mele

La auzul acestor vorbe fie-care l'a rugat pe bătrânul Barbu de 83 de ani, ca înainte de ce ar muri, să lase

moștenire urmașilor săi i deslegarea se cretului. La această Barbu bătrânul și-a răsucit mustățile lui mari și dese, ce le-a dobândit prin pomadie și a început să vorbească.

Lubită soție copii și toți căți sunteți în

jurul meu. În noaptea zilei prime de Crăciun mi-s'a arătat în vis un înger fânând în mână ceva medicament și mi-a zis: *Barbule, Barbule ascultă vorbele mele!* Trebuie să mori! Dar totuși mai există un leac de mântuire: Dimineată când te scoli vei scrie momentan o epistolă la Dobrițin, lui GROSZ NAGY FERENCZ ca să-ți trimeată balzamu lui Király unicul leac de mântuire, bun contra boalei de stomac, podagrei, boalei de piele, astmă, și răceală, boală de ficat inimă și splină.

Am făcut așa. Am comandat balzamu Király și după a patra întrebunțare am început să-mi redobândesc sănătatea. Astfel iubiți cetitori urmași-mi pilda și fineți pururea în casa voastră câte o sticlă de balzamu Király pentru de făturarea bolii.

Pentru-ce întrebunțază în spitalele din străinătate întotdeauna

renumitul BALZAM KIRÁLY,

renumitul balzamu Király e cel mai sigur și mai de preț medicament contra podagrei,

renumitul balzamu Király e neapărat de lipsă la reumă, dureri pe picioare și șele,

renumitul balzamu Király e tot deauna folositor și are efect sigur la tot felul de dureri externe și interne.

O sticlă mare 2 cor. 65 fil., 3 sticle mari 6 cor 65 fil. pe lângă rambursă, unicul preparator.

Grosz Nagy Ferencz

farmacist,

DEBRECZEN, COLȚUL STR. ȘAȘ.

In cancelaria avocatului Dr. George Popa din Buteni află aplicare un candidat de avocat
Cei ce reflectează să se adreseze direct.

Croitorie elegantă de haine bărbătești.

Inokai Tóth Lajos

Arad, Palatul Neumann

Stofe de prima calitate englezești. In special

Croitorie pentru preoți.

Reverenzi, pardesiuri și alte haine la comandă ori gata.

Iși recomandă bogatul magazin care este primul în Arad.

Aruncă în foc gulerile și mangetile

întrebunțate și cumpără numai cele făcute

din **celuloid**, ce în privința calității și a cruțării sunt indispensabile pentru fiecare domn. În toată vremea mare asortiment de modele de rămășițe din celuloid albe și colorate, — și cataloage trimis gratuit. — Cu stimă:

Lauritz Ferencz

pregătitor de gulere și mangete din celuloid

Timișoara-Jozefin, strada Csillag nrul 17.

Jfj. Szöke Ferencz

întreprindere de țiglarie și placă.

Szeged, Petöfi Sándor-sugár-ut 83.

Aduc cu onoare la cunoștința on. public și a proprietarilor de casă, că în Petöfi Sándor-sugár-ut nr 83, am deschis

CANCELARIE:

de întreprindere de țiglarie.

Toate lucrările de branșa aceasta: acoperirea caselor noi, reparații cu alt material, reparațiile acoperișelor stricate, le executăm punctual.

Cea mai mare întreprindere de felul acesta pe Alföld.

Planuri, oferte și modele, la dorință se trimit gratuit.

Cu stimă!

Jfj. Szöke Ferencz, întreprindere.

Telefon 615.

Telefon 615.

„Laboratoire Cosmetique Matilde“

Contra catharelor cele mai învechite a le **ofticeii**, mai folositor e decât ori și ce altele sirupul de brad Castillio. Alină tusa, încetează asudările de peste noapte, patentează apetitul bolnavului, încetează scui-parea de sânge. Prețul unei sticle 2 cor. 40 fil. In casuri de tot grave și pilulile „Guajacolin“ o cutie 4 cor.

47 Klgr. cântărea dl Dr. Gera Attila din Volsánka, care din tuberculoză s'a vindecat prin sirupul de brad Castillio și de sirupul Hypophosphat

s'a Ingrășat de 130 Klgr.

Pentru anemici, femei în galbănare, pe cari ti doare foarte mult mijlocul spatelor, căror le slăbesc puterile la un lucru bagatel, pe cari consecvent ti doare capul, slabilor cari doresc să se ingrașe și întărească, cel mai bun medicament e „SYR HYPOPHOSPH. Co KUN“, recomandat de mai mulți medici. O sticlă 2 cor. 40 fil.

Epistole de recunoștință în schimbul timbrelor de trimetere pot da ori și cui.

Iată câteva:

On. Dlui Kun István, farmacist în Hajduszovát. Vă rog a-mi mai trimite o sticlă sirup de brad. Cu efectul celei lalte sunt deplin mulțumit. Cu stimă Nicolau Bogdan, paroch, Miclău-Lazur, u p. Drág-Cséke.

On. Dle! Lucrurilor publicate în ziar nu le-am dat crezământ până acum, dar de când am comandat dela Dta sirupul Hypophosphat, recunosc că și în cenusă se găsește mărgăritar. Ori și cui pot recomanda cu conștiința liniștită medicamentele Dvoastre. — Dzeu să te trăiască, ca să poți lucra pentru binele omenimei etc. Alexandru Gera, preot gr.-or., conducătorul domeniului episc. Beiuș.

Fără mercuriu și plumb! Nesticăcios!

Doamnelor!

Dacă doriți o față curată, frumoasă și rumenă să-ți delături pistrui, petele de ficat, so întrebunțezi

CREMA-ALFIA-**MATILD** 1 coroană.
SAPUNUL 1 cor. 60 f.
PUDRA 80 fileri.
1 coroană.

Dacă nu folosește, prețul se retrimite!

Nu mai mor porcii!

Pravul de porci (scrisă prin lege și sprijinit de stat) este o invenție epocală pentru economii. Cine o întrebunțază după îndrumările prescise: porcul scapă și de boala cea mai primejdioasă și că cele scrisă nu formează reclamă, mă îndătoresc se dau prețul pentru fiecare porc mort, dacă întrebunțând acest prav, porcul totuși o murit. — O cutie 2 coroane.

Se capătă

la farmacistul KUN ISTVÁN

laboratoriu de medicamente cosmetice

„Laboratoire cosmetique MATILDE“ (întemeiat după modelul celui din Paris la 1895 în Budapesta) HAJDUSZOVÁT 3a (lângă Debreczen).

Correspondență din România se recere în limba franceză sau germană.

Eu am fost urâtă!

O fată română de tot frumoasă povestește, care altcum avea o înfășurare plăcută, numai pielea feței îi era necurată, plină de spuzături, bureți, pete de ficat, buburuze, cea ce era așa de respingător, încât se simțea nefericită.

A făcut probe cu tot felul de leacuri de înfrumșetare; e drept, că petele, bureții deveniră întrucâtva mai palizi, dar n'au trecut de tot și pe lângă acea a și plătit amarnic probele aceste, pentru că fața îi devenise gălburie, începuseră a o dorea dinții și capul, urechile îi sunau și i s'au ivit alte multe năcazuri. Se înțelege de sine, că a încetat cu probele, dar atunci i s'au ivit de nou trate necurătenile feței, încât ear a fost acolo unde a început.

Era aproape să dispereze. Inșă ce vrea bunul Dumnezeu, în cale se întâlnește cu o fată de tot frumoasă, care îi grăi; și a recunoscut-o, că e prietină vechie de a ei, pe care n'a văzut-o, de trei ani, dar pentru acea n'a cunoscut-o, pentru că atunci era cu mult mai urâtă decât ea.

Cași cum i-ar fi căzut o peatră de pe inimă. Deloc începu a o întreba, că prin ce a devenit atât de frumoasă ca roza la față.

Prietenă i-a răspuns: „Draga mea, am încercat de toate, dar pentru-aceia coloarea frumoasă a feței am să o mulțămesc numai CREMEI IBOLYKA (viorea) alui BALLA. Am văzut între anunțuri atât de des crema aceasta deosebit de odorată, fără unsoare și pe deplin fără stricăciune, încât am încercat, dar mi-am propus, că dacă acesta nu-mi va folosi, nu voi mai încerca nimica. Și eată, ce efect! Și tu vei fi așa, dacă o vei folosi-o timp mai îndelungat“.

Și-a și comandat deloc 4 borcane de Cremă viorea veritabilă a lui Balla, 2 sticle de apă viorea veritab. și 2 buc. de săpun viorea alui Balla.

Deja după câteva zile a observat o îmbunătățire, petele uricioase deveniră mai palide, se răriră, și după o folosință de mai multe săptămâni au dispărut; devenisă atât de frumoasă, încât acum o poate spune cu drept: „Eu am fost urâtă!“ Ear de atunci recomandă cu toată căldura crema aceasta prietinelor dânsiei, dacă ceva necurățenie li urătește fața și dacă vor, să aibă coloarea vie de tot frumoasă și să o păstreze pentru tot de-a-una.

De folosit sunt: Crema veritabilă Viorea alui Balla, apă de spălat Viorea alui Balla, pudra de dame Viorea alui Balla, prețul fiecăreia este câte 1 coroană. Prețul săpunului Viorea a lui Balla e 60 fil. De vândut împreună cu avizul de folosință exclusiv numai în farmacia lui Balla Sándor în: H-M-Vásárhely, Kossuth-tér 3 și nicăiri într'alt loc.

Să băgăm seamă la numele „Viorea“ (Ibolyka)! care este scutit de lege.

Pe lângă trimiterea anticipativă a sumei de 3 cor. 80 fil. se trimite franco 1 borcan de Cremă, 1 sticlă mare de apă de spălat, 1 bucată de săpun.

Cimbale

cu aparat intern de oțel, cu ton fermecător de frumos, cu ajustament plăcut liferează pe lângă rate și cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale

a lui
VARGA ÁRPAD

MAKÓ

(Lădița de postă nr. 31)

Preț curent mare și ilustrat
se trimite gratis și franco.

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestimente, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCE. GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primesce oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichis, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal, — și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale on termen fiș, rente viestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din, urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment la ziua morții întemplate;

2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile mărfuri, produse de câmp ș. a.;

3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine recvisite ș. a. prin spargere;

4. Contra grindinei: grâu, seacă, orz, ovăz, ovăș, viă (vinea), pînă la înălțimea: căneșă, în, înălțimea: tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 399.

Asigurați contra grindinei: cucuruză, grâu, seacă, ovăzul și toată economia!

Dulapuri de gheață

pentru

restauratori, măcelari și particulari

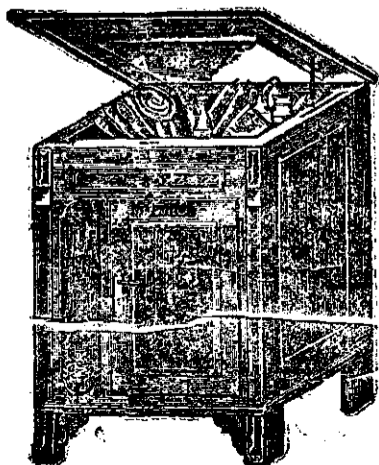
cu o întocmire practică și în ediție de gust, se poate procura cu prețuri moderate.

Cataloguri gratuit.

Fabrica de dulapuri de gheață a lui

WIESEL ADOLF

Budapest, VI., Váci-körut 47.

Astma

suferinții de respirație grea cari nu pot dormi și să se culce, căci se înădușe, cine nu poate să se urce pe scări sau munți, căci le stă respirația, cari sufăr de batere de inimă, abea putând suferi căldura, pentru aceia adevărata mântuire vine dela praful Astma pregătit de dr. Némethy. La comandă se recere și etatea.

Un borcan 5 cor. La boale învechite, borcan dublu 9 cor.

Se poate căpăta numai în farmacia

Balla Sándor

Hódmezővásárhely.